

SBB Barometer

In dit nummer

- Jeugdwerkloosheid en het aanbod van stages
- Peiling maart 2013
- Trends arbeidsmarkt
- Trends stagemarkt

Jeugdwerkloosheid en het aanbod van stages

Hoewel de beroepsbevolking vergrijst, stromen jongeren moeizaam de arbeidsmarkt op. Ongeveer 30.000 jongeren tot 27 jaar staan op dit moment bij UWV ingeschreven bij als werkzoekend. Het aantal werkzoekende jongeren met een mbo-opleiding op niveau 3 of 4 is sterk toegenomen: in één jaar van 7.000 naar 16.000 jongeren. Daarmee is de jeugdwerkloosheid nu hoger dan in de periode 2009-2011.

Ook op de stage- en leerbanenmarkt is het lastig. Het aantal bbl-studenten is in het schooljaar 2012-2013 fors gedaald van 158.000 naar 147.000. Ruim 10 procent van de bbl-studenten heeft in maart 2013 nog geen bpv-overeenkomst. Een deel daarvan schrijft zich alsnog voor een bol-opleiding in.

Het aantal bol-studenten is licht gegroeid. De meeste studenten vinden nog steeds een geschikte stageplaats, maar in sommige sectoren en regio's zorgt de economische crisis voor problemen. De kenniscentra signaleren in de bouw en infra, transport en logistiek, diervoorzorging en welzijn knelpunten. Verderop in deze SBB Barometer leest u er meer over. Het aantal leerplaatsen neemt niet alleen af door de economische teruggang maar ook door overheidsbezuinigingen.

Stage- en leerbanenoffensief werkt al

SBB draagt met het stage- en leerbanenoffensief actief bij aan het verminderen van de jeugdwerkloosheid. Op verzoek van de minister van OCW is het stage- en leerbanenoffensief eind 2012 geïntensiveerd. De samenwerkende kenniscentra en SBB zijn de drijvende kracht achter dit offensief dat aansluit op sectorale initiatieven voor het behoud van de arbeidsmarktpositie van jongeren. Het stage- en leerbanenoffensief bestaat uit diverse activiteiten. Het actief benaderen van leerbedrijven is een belangrijke maatregel om de teruggang van het aantal leerplaatsen te beperken.

In het kader van stage- en leerbanenoffensief worden een aantal concrete maatregelen genomen:

- Diverse sectoren (o.a. administratie, mobiliteit, handel en verkoopberoepen) roepen leerbedrijven op om meer stageplaatsen beschikbaar te stellen. KC handel roept ook oud-leerbedrijven op om weer leerbedrijf te worden.
- ECABO roept bedrijven op om ook in de beginfase van de opleiding stageplaatsen beschikbaar te stellen. Het is voor opleidingen vaak lastig om hiervoor stageplekken te vinden.
- Kenniscentra in de richtingen transport en uiterlijke verzorging geven voorlichting om de reeds beschikbaar gestelde bpv-plaatsen optimaal te benutten. Het gaat dan om de verwijzing naar de 226.000 leerbedrijven die op de website Stagemarkt.nl zijn opgenomen. Stagemarkt.nl wordt via white label op de eigen internetomgeving van onderwijsinstellingen toegankelijk gemaakt. Het aantal zoekacties via White Label Stagemarkt.nl is in 2012 met 500 procent toegenomen ten opzichte van 2011.
- Andere initiatieven zijn:
 - › In de bouwsector bezetten twee stagiaires samen een opleidingsplaats.
 - › In de welzijnssector worden in de

regio wijkleerbedrijven opgezet.

› De opleidingsadviseurs in de mobiliteitssector helpen bbl-studenten om een plek te vinden.

Aanpak Jeugdwerkloosheid

De overheid heeft begin maart 2013 een nieuwe aanpak voor de jeugdwerkloosheid uitgebracht. Voor deze gezamenlijke aanpak van regio's, sociale partners en onderwijs is in 2013 en 2014 in totaal 50 miljoen euro beschikbaar. Het kabinet maakt in samenwerking met sociale partners afspraken om de instroom van jongeren op de arbeidsmarkt te bevorderen. In samenwerking met mbo-instellingen worden jongeren gestimuleerd te kiezen voor kansrijke opleidingen. Er wordt een hernieuwde aanpak in het verlengde van School-Ex-programma uitgevoerd. Verder krijgt de bestrijding van jeugdwerkloosheid in de arbeidsmarktregio's een impuls. Hieronder worden een aantal regionale projecten uitgelicht.

Werving jongeren voor de techniek in regio Twente

In de regio Twente loopt het project 'Ga voor techniek' als onderdeel van het provinciale project 'Jongerenbanen in de techniek'. Schoolverlaters zonder werk worden geworven voor de technische richtingen. Sectorale opleidingsfondsen, provincie Overijssel, kenniscentra Kenteq en Innovam en de regio Twente helpen met dit initiatief ruim 200 jongeren tot 27 jaar in de regio (Twente-Apeldoorn-Zwolle) aan een baan, leerplaats en of een opleiding in de techniek.

Het project richt zich op de metaal, elektro en installatietechniek. Partijen bemiddelen tussen jongeren en bedrijven en vinden zo een geschikte plaats. Daarnaast krijgen jongeren ondersteuning bij het solliciteren. Bedrijven krijgen advies over passende trainingen en of bbl-opleidingen. Ook ontvangen zij informatie over subsidies en middelen om jongeren in dienst te nemen en op te leiden.

Duo-leerbaan in de bouw in regio West

Opleidingsbedrijven, onderwijsinstellingen, bouwbedrijven en kenniscentrum Fundeon ontwikkelden een systeem van duo-leerbanen in de bouw. In dit systeem delen twee studenten één leerbaan. De studenten werken om de week bij het bouwbedrijf. In de andere week organiseren het opleidingsbedrijf en de onder-

wijsinstelling drie dagen aanvullende praktijk en twee theoriedagen. Ook zijn er varianten van enkele weken aaneengesloten werken afgewisseld met enkele weken theorie en aanvullende praktijk. Zo wordt optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare leerbanen in de bouw en vallen studenten niet onnodig uit.

Ruim baan voor de dokters-assistent in Noord-Nederland

De doelgerichte samenwerking tussen Noorderpoort, Lifelines, UMC Groningen en kenniscentrum Calibris maakt het mogelijk om 40 extra studenten op te leiden tot doktersassistent. Studenten van de opleiding tot doktersassistent (niveau 4) van het Noorderpoort in Groningen, volgen tijdens hun stage de theorie en de praktijk van de opleiding in het UMCG of bij LifeLines.

Docenten van het Noorderpoort verzorgen de theorie en materiedeskundigen van LifeLines en UMCG ondersteunen hen. De docenten zijn naast het lesgeven regelmatig aanwezig in de leerbedrijven voor het (mede) begeleiden van de studenten en ondersteunen van de praktijk- en werkbegeleiders van LifeLines en UMCG.

Project 'Aanvallen bij schemerlicht' in de zorg in Groningen en Drenthe

Vaak lopen studenten van de beroepsopleidingen helpende en zorghulp van de ochtend tot in de middag stage. Kenniscentrum Calibris heeft met zorg- en onderwijsinstellingen in Groningen en Drenthe stages op andere tijdstippen georganiseerd.

Zorginstellingen bieden in het kader van het project 'Aanvallen bij schemerlicht' van de namiddag tot in de avonden leeractiviteiten aan. In dit project worden de middag- en avonden actief ingezet voor het lopen van stage. Dit project leverde in het eerste jaar 200 extra stageplaatsen op.

Stage- en leerbanenmarkt

De crisis heeft in sterke mate invloed op het aanbod van stages en leerbanen. Onderwijs en bedrijfsleven zijn daarom gezamenlijk in actie gekomen om knelpunten op de stage- en leerbanenmarkt in het mbo op te lossen. Het doel is om ook in deze economisch moeilijke tijd de ruim 500.000 mbo'ers voldoende stages en leerbanen te bieden. In het kader van het stage- en leerbanenoffensief nemen kenniscentra tezamen met onderwijsinstellingen verschillende maatregelen om meer leerplaatsen te creëren. Voorbeelden zijn het opstellen van een convenant van een aantal bedrijven met een onderwijsinstelling, waarin bedrijven zich verplichten studenten tijdens het tweede jaar van de opleiding een stageplaats te bieden en in het laatste jaar van de opleiding een arbeidsovereenkomst. Verder worden in regionale netwerken van bedrijven en onderwijsinstellingen afspraken gemaakt met leerbedrijven over wensen ten aanzien van leerplaatsen met als 'tegenprestatie' het structureel beschikbaar stellen van plaatsen.

Zorg, Welzijn en Sport

De onzekerheid over de gevolgen van het kabinetsbeleid heeft invloed op het aanbod van leerwerkplaatsen. De aandacht van Calibris gaat vooral uit naar opleidingen met een goed arbeidsmarkt-perspectief en een tekort aan plaatsen. De crisis heeft een merkbaar effect op de keuze van studenten na het behalen van hun mbo-diploma. In de afgelopen jaren hebben meer mbo'ers gekozen voor een vervolgopleiding dan in vorige jaren. Dit heeft geleid tot stageknelpunten voor met name niveau 4 verpleegkundigen. In de richting welzijn is het in de meeste opleidingen lastig een stageplaats te vinden. Het aantal studenten in de opleidingen tot doktersassistent en tandartsassistent is de afgelopen twee jaar gestegen.

Economisch Administratief, ICT en Veiligheid

Op landelijk niveau zijn de vooruitzichten op een stageplaats voor het grootste

deel van de kwalificaties in de richting economisch administratief, ICT en veiligheid voldoende tot ruim voldoende. Dat geldt niet voor de bedrijfsadministratief medewerker (2), particulier digitaal onderzoeker (4), medewerker ICT (2), coördinator beveiliging (3) en assistent toezicht en veiligheid (1). Voor deze kwalificaties zijn er meer studenten dan er stagemogelijkheden zijn. Daarnaast blijft er een aantal opleidingen qua perspectief wat achter bij de rest, namelijk telefonist/receptionist (2), secretariael medewerker (2), medewerker beheer ICT (3) en de niveau 4 opleidingen assistent accountant, medewerker evenementenorganisatie, contactcenter teamleider, bibliotheekmedewerker, medewerker sociale zekerheid en juridisch medewerker openbaar bestuur.

Het aanbod van leerplaatsen staat nog steeds onder druk door de economische teruggang, reorganisaties en bezuinigingen. Leerbedrijven stellen hogere eisen en geven daarom doorgaans de voorkeur aan stagiairs van de hogere niveaus, ook wanneer de werkzaamheden geschikt zijn voor de lagere niveaus. Leerplaatsen op de lagere niveaus staan verder onder druk door automatisering. Bij enkele opleidingen op niveau 4 is sprake van verdringing door hbo'ers. Op de lagere niveaus is er een relatief grote groep studenten die specifieke begeleiding nodig heeft. Deze groep kampt met motivatie- of gedragsproblemen en is lastig te plaatsen. In het kader van het stage- en leerbanenoffensief heeft Ecabo verschillende maatregelen genomen die succesvol zijn.

Tezamen met onderwijsinstellingen benadert ECABO onder andere erkende leerbedrijven voor de opleidingsrichtingen waarin een tekort aan plaatsen is. Binnen regionale netwerken van bedrijven en onderwijsinstellingen wordt optimaal afgestemd met bedrijven ten aanzien van leerplaatsen met als 'tegenprestatie' het beschikbaar stellen van structurele leerplaatsen. In sommige regio sluiten onderwijsinstellingen een convenant.

Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek

Ten opzichte van 2011 is het aantal mbo-studenten in Kenteq-kwalificaties met een halve procent verminderd. Dat komt vooral doordat het aantal bbl'ers is afgenomen met ruim drie procent. Het aantal bol-studenten neemt iets toe. Opvallend is dat het aantal studenten in de metaaltechniek licht is gestegen. In de elektro-techniek was de afname het sterkst. Het aanbod van leerplaatsen is voor de meeste kwalificaties voldoende. Het minst ruim is het in de installatietechniek.

Handel, Textiel en Mode

Door de economische crisis is het voor bbl-studenten moeilijker geworden om een leerbaan te vinden. Voor bol-studenten zijn er wel voldoende stageplaatsen beschikbaar. Alleen voor studenten van de opleiding interieuradviseur blijft het lastig om een stageplaats te vinden. In de groothandel komen bol-studenten in niveau 4 opleidingen doorgaans moeilijk aan een stageplaats. Dit geldt vooral voor bol-studenten van de opleidingen (junior) accountmanager en vestigingsmanager groothandel. Voor bol-studenten in de opleidingen op niveau 1, 2 en 3 zijn er over het algemeen wel voldoende stageplaatsen. Het aantal bbl-studenten in groothandelsopleidingen is het afgelopen jaar toegenomen. Dit komt vooral door de keuze van bedrijven om eigen medewerkers op te leiden en niet zozeer door het aantrekken van nieuw personeel (in opleiding). In de mode- en interieurindustrie is de vraag naar leerplaatsen groter dan het aanbod. Vooral voor medewerker mode en maatkleeding worden er op alle niveaus te veel studenten opgeleid in verhouding tot het aantal beschikbare leerplaatsen en de geringe vraag op de arbeidsmarkt. In de tapijt- en textielindustrie wordt slechts een kleine groep (voornamelijk bbl) studen-

Leerbanen en stageplaatsen

Waar in de barometer de term leerbaan wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm krijgt in bbl-opleidingen: meestal vier dagen werkend leren met een arbeidsovereenkomst en één dag naar school. Waar stageplaats wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm wordt gegeven in de bol-opleiding: een periode van een aantal weken tot een half jaar onafgebroken werkzaam in een bedrijf, maar zonder arbeidsovereenkomst op enig moment tijdens de opleiding. Waar leerplaats wordt gebruikt, wordt beide bedoeld: een beschikbare plaats bij een bedrijf voor een leerling.

ten opgeleid. Zij blijven vaak werkzaam in het bedrijf waar ze hun opleiding volgen. In het kader van het stage- en leerbanen-offensief heeft KC Handel verschillende maatregelen genomen om meer leerplaatsen te werven. Zo is in samenwerking met MKB-Nederland het bestand van de Kamer van Koophandel benut om leerbedrijven te werven en zijn oud-leerbedrijven benaderd om opnieuw op te leiden.

Voedsel, Natuur en Leefomgeving

In de richting voedsel en leefomgeving neemt het aantal leerbanen af. Vooral de niveau 2 studenten hebben moeite een leerbaan te vinden. Bedrijven zijn nu afwachtend met het bieden van leerbanen. In de nabije toekomst zullen bedrijven meer leerplaatsen aanbieden, gezien de aanmoedigingssubsidie en de lagere loonkosten. De beschikbaarheid van stageplaatsen is stabiel en ondervindt nauwelijks invloed van de crisis.

Uiterlijke verzorging

In de richting schoonheidsspecialist zijn er relatief veel erkende leerbedrijven. Toch is de verwachting dat het in de toekomst relatief moeilijk wordt voor studenten om een bpv-plaats te bemachtigen. Het aantal zzp'ers in de branche is groot. Het aandeel bedraagt 91 procent van het totaal aantal bedrijven. Het is voor zzp'ers lastig om stageplaatsen aan te bieden. Bij de kappers zijn er voldoende leerplaatsen beschikbaar. Het aantal erkende leerbedrijven neemt toe en het aantal studenten neemt af. Tegen de achtergrond van de economische crisis vormt het uitbetalen van stagevergoedingen aan bol-studenten conform CAO een belemmerende factor, met name bij zzp'ers. Bij de schoonheidsspecialisten verloopt het vinden van leerplaatsen moeizaam, mede door de sterke stijging van het aantal studenten op niveau 4. Bij pedicures zijn er vooralsnog ruim voldoende leerbedrijven beschikbaar om in de vraag naar leerplaatsen te voorzien.

Hout en Meubel

Door de economische crisis is het aantal leerplaatsen mager in de hout- en meubel-

branche. Vooral bbl'ers kunnen nauwelijks worden geplaatst.

Bouw en Infra

Op de infra- en bouwmarkt is er in het hele land een tekort aan leerplaatsen. Doordat er minder productie is, worden minder studenten opgeleid. Het aantal werknemers en het aantal studenten in de bouw en infra neemt verder af omdat herstel van de productie uitblijft. In de kabinetsvoorstellen is het btw-tarief verlaagd, maar dat zal weinig invloed hebben op een toename van het aantal leerplaatsen. De instroom van studenten in kwalificaties in de bouwopleidingen is in 2012 ten opzichte van 2008, meer dan gehalveerd. Actueel in opleiding laat een daling van 28 procent zien. Op termijn zal de behoefte aan jonge goed gemotiveerde vakmensen weer toenemen om de uitgestelde productie uit te kunnen voeren.

Creative industrie

In de creatieve industrie zijn over het algemeen voldoende leerplaatsen beschikbaar. Zelfs het aantal beschikbare leerplaatsen in de richting artiest is op zich voldoende. De beroepspraktijkvorming in deze richting wordt verzorgd door productiehuzen en impresariaten. Vooral de reguliere leerbedrijven artiest hebben last van de huidige economische situatie en overheidsbezuinigingen. Leerbedrijven in de av-productie en in de podium- en evenemententechniek zijn vaak op meerdere niveaus geaccrediteerd. Hierdoor vindt concurrentie plaats op de stage- en leerbanenmarkt. Studenten in de lagere opleidingsrichtingen worden vaak verdrongen. Het aantal studenten in de richting game artiest neemt toe. Het aantal beschikbare leerplaatsen bij gamebedrijven staat daarvoor onder druk. Veel studenten vinden vaak nog een leerplaats bij een bedrijf in een aanpalende branche.

Afbouw en Onderhoud, Schoonmaak, Presentatie en Communicatie

Door de crisis is de opleidingscapaciteit bij leerbedrijven in de bouwgerelateerde sectoren afgenomen. Ook het aantal stu-

denten liep dit schooljaar terug. Ondanks een afname zijn er voldoende leerbedrijven. Het werkaanbod bij deze bedrijven is beperkt. Onderwijsinstellingen bieden daarom bol-opleidingen aan om de mogelijkheden een opleiding te volgen, te vergroten. Voor studenten van de schildersopleidingen is het lastig voldoende leerplaatsen te vinden. In de sector schilderen en onderhoud zijn de salarissen van bbl'ers aangepast om het voor bedrijven aantrekkelijker te maken leerbanen aan te bieden. In de sector afbouw is er een tekort aan leerplaatsen. Dit geldt ook voor de opleidingen in de sector schilderen en onderhoud, daar speelt het probleem met name op de niveaus 1 en 2. Voor studenten in de bol-opleidingen is het tekort iets minder groot. Steeds meer studenten kiezen voor een opleiding in de schoonmaakbranche. Met name voor de opleidingen op niveau 1 is veel belangstelling. Het aantal erkende leerbedrijven in deze richting sector neemt toe en veel bedrijven bieden meerdere leerwerkbanen aan. In de richting reclame en presentatie zijn er voldoende leerplaatsen. Het aantal erkende leerbedrijven en het aantal studenten is gestegen. De meeste studenten en leerbedrijven bevinden zich in de regio zuidoost en oost. Door het grote aantal studenten kan de stage- en leerbanenmarkt onder druk komen te staan. In sommige regio's is er sprake van concurrentie vanuit het hbo.

Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

In de kleinschalige specialistische opleidingen zijn er over het algemeen voldoende leerplaatsen en is de leerbanenmarkt in evenwicht. In deze richtingen zijn veel zzp'ers werkzaam. Dat maakt het vinden en organiseren van leerplaatsen lastig. SOS Vakmanschap en SVGB kenniscentrum bouwen op dit moment aan duurzame onderwijsoplossingen voor dit soort problematiek en onderzoeken wat er voor deze kleine specialistische opleidingen nodig is om studenten in de praktijk op te kunnen leiden.

Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

Er zijn in de procestechniek over het algemeen nog voldoende stageplaatsen,

Lees verder op pagina 8.

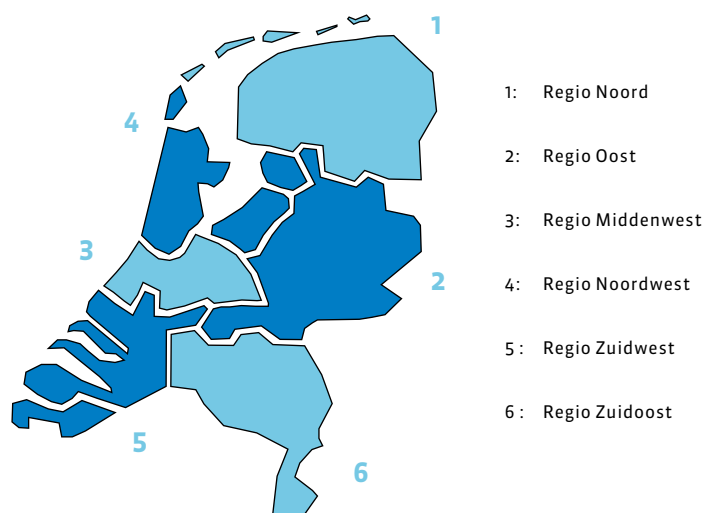
Kans op stage- en leerbanen in de verschillende regio's in Nederland maart 2013

Branche	Noord	Oost	Middenwest	Noordwest	Zuidwest	Zuidoost	Nederland
Zorg	Orange	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow	Yellow
Welzijn	Yellow	Light Blue	Yellow	Light Blue	Yellow	Orange	Orange
Dokter-, Apotheek-, Tandartsassistenten	Yellow	Yellow	Dark Blue	Yellow	Orange	Yellow	Yellow
Sport	Orange	Light Blue	Yellow	Yellow	Light Blue	Light Blue	Yellow
Economisch Administratief	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
ICT	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Veiligheid	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Detailhandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Green	Light Blue
Groothandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Green	Light Blue	Yellow	Light Blue	Light Blue
Textielindustrie	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Mode-industrie	Orange	Orange	Orange	Yellow	Red	Orange	Orange
Groene ruimte	Light Green	Light Green	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Light Green	Light Green
Bloemen en Tuincentra	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue
Voedingsindustrie	Dark Green	Light Green	Light Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Light Green
Plantenteelt	Dark Green	Dark Green	Dark Blue	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green
Dierverzorging	Red	Orange	Orange	Red	Orange	Red	Orange
Veehouderij en Paardenhouderij	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Light Green	Dark Green	Light Blue	Light Green
Kapper	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Schoonheidspecialist	Red	Red	Yellow	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow
Pedicure	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green
Bouw en Infra	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange
Hout en Meubel	Dark Blue	Orange	Dark Blue	Dark Blue	Orange	Orange	Dark Blue
Uitgeven, Vormgeven en Printmedia	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
AV, Multimedia en Gaming	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Artiesten, Theater en Evenementen	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Gezondheidstechniek	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green
Creatieve en Ambachtelijke techniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Afbouw en Onderhoud	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Reclame en Presentatie	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Schoonmaak en Glazenwassen	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Carrosserie	Red	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Mobiliteit	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue
Procestechniek	Light Green	Dark Blue	Light Green	Light Green	Light Green	Dark Blue	Light Green
Laboratoria	Light Green	Light Green	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Fotonica	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow
Transport en Logistiek	Orange	Orange	Yellow	Yellow	Orange	Orange	Orange
Scheepvaart	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Horeca	Light Green	Dark Blue	Dark Green	Light Green	Dark Green	Dark Blue	Light Green
Bakkerij	Orange	Yellow	Light Blue	Light Blue	Light Green	Light Blue	Light Blue
Reizen	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Dark Blue	Yellow	Light Blue	Light Blue
Recreatie	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Light Blue
Facilitaire dienstverlening	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Light Blue
Versdetailhandel, -groothandel en -industrie	Light Green	Light Green	Light Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue

Kenniscentrum	Aantal leerbedrijven per kenniscentrum*	waarvan buitenlands
Calibris	56.867	998
ECABO	44.276	851
Kenteq	18.873	114
KC Handel	36.212	630
Aequor	23.192	495
KOC	10.517	181
Fundeon	9.919	61
SH&M	3.201	34
GOC	9.736	243
SVGB	3.854	53
Savantis	11.513	117
VOC	1.917	5
Innovam	10.555	6
PMLF	4.087	58
VTL	7.260	71
Kenwerk	20.128	2.335
SVO	3.388	4
Totaal	275.495	6.256

* In dit aantal zijn de leerbedrijven die bij meerdere kenniscentra erkenningen hebben vaker meegeteld. Het totaal aantal unieke leerbedrijven in maart 2013 is 225.906.

Gemiddelde situatie van kans op stage- en leerbanen per regio in Nederland

Legenda tabel

- Er zijn meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, bij sommige opleidingen is er evenwicht.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen.
- De vraag naar en het aanbod aan stageplaatsen en leerbanen zijn in evenwicht.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er een tekort.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen.
- Over het algemeen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er evenwicht.
- Er is een tekort aan stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten.

Vervolg van pagina 5.

hoewel er soms wat meer moeite gedaan moet worden om een plaats te verkrijgen. Voor studenten van de opleidingen Analist Pathologie en Microbiologisch Analist is het lastig om een stageplaats te vinden in de regio's Midden-West en Zuid-Oost. In de overige regio's zijn nog wel voldoende plaatsen. Voor studenten fotografie zijn er minder stageplaatsen. Er zijn naar verhouding meer studenten dan leerplaatsen. Dit komt mede door het toenemende aantal studenten uit particuliere mbo-opleidingen. Er zijn nog wel voldoende leerplaatsen bij video- en rtv-bedrijven.

Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

In sommige regio's is er een tekort aan leerbanen in de richting bakkerij. Door de crisis bieden bakkerijen nauwelijks plaatsen aan. Daarentegen is het aantal studenten in de banketbakkersopleidingen toegenomen, waardoor de druk op de stagemarkt toeneemt. In de richting reizen is het aantal studenten de afgelopen jaren gedaald. Hierdoor is de druk op de stagemarkt afgenomen en is in veel regio's evenwicht tussen vraag en aanbod van leerplaatsen. In sommige regio's is het nog lastig om studenten van niveau 4 te plaatsen. Dit heeft onder andere te maken met de kerntaak leidinggeven die in de praktijk vaak lastig vorm te geven is. In sommige regio's is een tekort aan leerplaatsen voor de opleiding leisure & hospitality niveau 2. Bedrijven geven de voorkeur aan studenten in de hogere niveaus die hun taken zelfstandig uit kunnen voeren. Daarnaast is de recreatiebranche sterk seizoensgebonden. Tenslotte dreigt er een tekort te ontstaan aan leerplaatsen voor de opleiding frontoffice. Het aantal studenten in deze opleidingen is de afgelopen jaren fors gestegen.

Transport, Logistiek en Scheepvaart

In de sector transport en logistiek worden minder leerplaatsen aangeboden. In het kader van het stage- en leerbanenoffensief neemt VTL initiatief om studenten en leerbedrijven te koppelen.

Mobiliteit

Het is voor studenten in de motorfietsen en scooterbranche lastig om een stage- of leerbaan te vinden. Dit heeft onder andere te maken met tegenvallende verkoopcijfers in deze richting. De verwachting is dat het aanbod weer aan zal trekken onder invloed van de verkoop van lichte motorfietsen onder de nieuwe regels voor het motorrijbewijs. In het kader van het stage- en leerbanenoffensief vindt er meer afstemming plaats tussen het roc en de lokale adviseurs van Innovam om studenten een leerbaan te bieden. Het resultaat is dat studenten die niet zelfstandig een leerbaan konden vinden, geplaatst zijn en hun opleiding kunnen vervolgen.

Carrosserie

Sectoraal en bovensectoraal zijn initiatieven genomen om de instroom via vmbo instellingen en roc's te bevorderen. Leerbedrijven worden aangesproken op het gevaar van een verminderde instroom. De carrosseriebouw is een minder bekende richting en onbekend maakt onbemand. VOC spant zich in om het beroepsbeeld te verbeteren.

Verssectoren

In deze richtingen zijn er voldoende leerbanen beschikbaar. Van de 3600 erkende leerbedrijven leiden er ongeveer 30% op, dat betekent dat meer dan voldoende potentiële leerbanen beschikbaar zijn. SVO heeft erkende leerbedrijven twee keer aangeschreven om de beschikbare leerbanen bij het kenniscentrum te melden. Met name de detailhandel heeft hierop gereageerd door het aanmelden van nieuwe leerbanen. In 2013 zullen we de mogelijkheden voor het aanmelden van leerbanen nogmaals breed communiceren met versdetailhandel en versindustrie.

Arbeidsmarkt

Het Centraal Planbureau geeft in de ramingen van maart 2013 aan dat de omvang van de werkzame beroepsbevolking in 2013 nog krimpt en dat de werkloosheid groeit naar 575.000.

De instroom van jongeren op de arbeidsmarkt kan hierdoor stagneren. Daarom is de verwachting dat de jeugdwerkloosheid in 2013 verder stijgt. Ook binnen diverse sectoren signaleren kenniscentra zorgelijke ontwikkelingen.

Zorg, Welzijn en Sport

In de afgelopen jaren valt een toenemende terughoudendheid waar te nemen bij werkgevers om personeel aan te trekken. Dit is het gevolg van de onzekerheid over de effecten van het overheids-/crisisbeleid. Zelfs in de ouderenzorg, waarvoor het kabinet extra middelen (intensiveringsgelden) ter beschikking heeft gesteld is nauwelijks sprake van een toename van de werkgelegenheid. De crisis verlamt op dit moment niet alleen de woningmarkt, maar ook de arbeidsmarkt zorg en welzijn. Verwacht wordt dat de effecten van het Regeerakkoord de situatie er niet beter op zullen maken. Het scheiden van wonen en werken zal leiden tot het overhevelen van taken naar de WMO. De voorgenomen extra-muralisering in de GHZ, de GGZ en de V&V (overheveling Zorgzwaar-tepakket 1 t/m 4 naar de WMO) zal grote gevolgen hebben voor de werkgelegenheid binnen deze branches. Hierbij zijn vele medewerkers betrokken, die voor een deel weer aan de slag kunnen, maar wel via een andere financiering. Kortom na een jarenlange groei zal de sector zorg en welzijn worden geconfronteerd met een krimp van de werkgelegenheid. Dit raakt vooral de lagere opleidingsniveaus (meeste studenten studeren door!), maar ook niveau 3 en 4. In de kinderopvang, de jeugdzorg en welzijn is al langer sprake van een dalende werkgelegenheid. Verwachting is dat in de komende jaren een overschot van 14.000 gediplomeerden in de kinderopvang zal ontstaan als gevolg van vraagvermindering en de als gevolg daarvan noodzakelijke bezuinigingen.

Economisch-Administratief, ICT en Veiligheid

De kans op werk in het verlengde van de gevolgde opleiding is binnen de economisch-administratieve kwalificatierichtingen over het algemeen (ruim) voldoende tot goed. De perspectieven voor de niveau 3 en 4 opleidingen zijn doorgaans gunstiger dan voor opleidingen op niveau 1 en 2. Uitzondering vormen de directiesecretaresse/managementassistente, assistent communi-

catiemedewerker en medewerker evenementenorganisatie (allen niveau 4), waarvoor het aanbod vanuit het onderwijs naar verwachting groter zal zijn dan de vraag op de arbeidsmarkt. Binnen de economisch-administratieve richtingen gelden de beste perspectieven voor assistent accountant (4), salarisadministrateur (4), commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen (4), commercieel medewerker binnendienst (3) en contactcenter medewerker (3). Binnen de kwalificatierichting ICT en media gelden de gunstigste vooruitzichten voor de applicatieontwikkelaar (4), terwijl de perspectieven voor netwerkbeheerder (4) met matig worden getypeerd. De verwachte kans op een baan in het verlengde van de ICT-opleidingen op niveau 2 en 3 en particulier digitaal onderzoeker (4), is gering: het aanbod van mbo'ers vanuit deze opleidingen overtreft de vraag vanuit werkgevers. Binnen de kwalificatierichting orde en veiligheid zijn de vooruitzichten overwegend voldoende. De opleidingen binnen het domein Defensie springen er gunstig uit. De ruim voldoende kans op werk voor de coördinator beveiliging in Noordwest geldt alléén voor de juiste kandidaten met ervaring binnen de beveiliging. Binnen het domein Toezicht en veiligheid zijn de perspectieven op werk in het verlengde van de gevolgde opleiding gering tot matig.

Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek

Sinds mei 2012 is het aantal jonge werkloze mbo'ers dat een baan zoekt in de elektro-, installatie- en metaaltechniek voortdurend gestegen. Zo sterk zelfs dat het nu ruim boven het peil van begin 2010 ligt. De stijging was de afgelopen drie maanden sterker voor de elektro en installatie dan voor de metaal. In die periode zijn de verwachtingen die bedrijven in de metaal- en elektrotechnische industrie hebben van de ontwikkeling van de werkgelegenheid ongunstiger geworden. Het aantal bedrijven dat een afname verwacht overtreft het aantal dat groei voorziet. Op langere termijn blijft het perspectief voor gekwalificeerd personeel gunstig, omdat de instroom beperkt is en er veel werknemers moeten worden vervangen.

Handel, Textiel en Mode

Ondanks dat de detailhandel erg onder druk staat en de verwachtingen voor 2013 (vooral voor non-food) niet positief zijn, is er nog altijd vraag naar nieuw personeel. Er is een duidelijke vervangingsvraag door verloop en het opnieuw invullen van tijdelijke contracten. Vaste dienstverbanden worden nauwelijks aangegaan. Er is een ruim aantal vacatures beschikbaar voor onder andere gediplomeerden van de opleidingen aankomend verkoopmedewerker (niveau 1) en verkoper (niveau 2). Ook gediplomeerden van de niveau 4 opleidingen afdelingsmanager en filiaalmanager hebben over het algemeen nog een goede kans op het vinden van passend werk. In de groothandel neemt het totaal aantal vacatures af. Er is verhoudingsgewijs nog wel veel vraag naar logistiek medewerkers (niveau 2) en commercieel medewerkers binnendienst en buitendienst (niveau 3). Ook voor gediplomeerde junior accountmanagers (niveau 4) en assistent managers internationale handel buitendienst (niveau 4) zijn de arbeidsmarktchansen relatief gunstig. In de mode- en interieurindustrie zijn er weinig vacatures. Een groot deel van de gediplomeerde mbo'ers zal (moeten) doorstromen naar het hbo of binnen een andere sector een baan zoeken. Gediplomeerden van de opleiding medewerker styling hebben wel een goede kans op werk. De tapijt- en textielindustrie is een relatief kleine bedrijfstak. Het aanbod van (recent gediplomeerde) werkzoekenden is navenant, waardoor de arbeidsmarktchansen voor hen goed zijn.

Voedsel, Natuur en Leefomgeving

In de paardenhouderij, diervoorzorging, paraveterinaire ondersteuning, dierenspecialzaken, bloemenbranche wordt moeilijk een baan gevonden en gediplomeerden wijken dan uit naar andere sectoren. In de sectoren voeding, plantenteelt, veehouderij en milieu is het minder lastig alhoewel er minder vacatures zijn. Er komen relatief weinig gediplomeerden van deze opleidingen de arbeidsmarkt op. Hogere niveaus vinden

meestal makkelijker een baan dan lagere niveaus. In het algemeen is er nog steeds voldoende vraag naar gekwalificeerde arbeidskrachten op niveau 3 en 4. Met name in de primaire productie zijn er kansen. In de veehouderij ziet men nieuwe uitbreidingen. Hierbij hoort een vraag naar meer personeel bijvoorbeeld: de melkveehouderij en varkenshouderij. Deze richtingen hebben op termijn behoefte aan personeel en vervanging van bedrijfshoofden.

Uiterlijke verzorging

De jarenlange stijging van de werkgelegenheid in de uiterlijke verzorging lijkt af te nemen, met name bij kappers en schoonheidsspecialisten. Bij de kappers lijken de kansen op werk nog redelijk in tact te blijven door de lichte daling van het aantal studenten en gediplomeerden. Bij de schoonheidsspecialisten lijken zich meer knelpunten op de arbeidsmarkt voor te doen door de sterke stijging van het aantal studenten en gediplomeerden. In de uiterlijke verzorging is over de gehele linie het aandeel van zzp'ers toegenomen. Schoonheidsspecialist en pedicure zijn beroepen die vrijwel volledig door zzp'ers worden beoefend. Het aantal bedrijven met personeel is zeer beperkt en daarmee ook de vervangingsvraag.

Hout en Meubel

De hout- en meubelbranche heeft zwaar te lijden onder de economische crisis. Bedrijven werken met het huidige personeel en nemen niemand aan.

Fundeon

Bouw en Infra

De recessie in de bouw en infra blijft aanhouden, zo blijkt uit de jongste cijfers van het Economisch Instituut voor de Bouw van 31 januari 2013. De nog altijd strenge eisen

Lees verder op pagina 11.

SBB Barometer

Vier keer per jaar brengt SBB de partijen in het veld van arbeidsmarkt en beroeps-onderwijs op de hoogte van de actuele stand van zaken op de stageplaatsen- en leer-banenmarkt. Alle SBB Barometers kunt u vinden op Kansopwerk.nl. Ruim 800 medewerkers van de zeventien kenniscentra verzamelen de informatie die leidt tot 264 branche-regioscores van 44 branches in zes districten. De vorige rapportage was in december 2012. De volgende SBB Barometer komt uit in juni 2013.

Kansrijke beroepen

Beroep	Niv.	Sector
Verzorgende	3	Zorg
Mbo verpleegkundige	4	Zorg
Doktersassistent	4	Zorg
Commercieel medewerker binnendienst	3	Economisch-administratief
Contactcenter medewerker	3	Economisch-administratief
Salarisadministrateur	4	Economisch-administratief
Servicemonteur installatietechniek	3	Techniek
Servicemonteur elektrotechniek	3	Techniek
Servicetechnicus werktuigbouw	4	Techniek
Verkoopspecialist (wonen)	3	Detailhandel
Commercieel medewerker buitendienst	3	Groothandel
(Junior) accountmanager	4	Groothandel
Vakbekwaam medewerker teelt	3	Plantenteelt
Dierverzorger hokdieren	3	Veehouderij
Allround operator en manager voeding	3,4	Voedingsindustrie
Monteur data/elektra	2	Bouw & Infra
Monteur gas/water/warmte	2	Bouw & Infra
Werkvoorbereider	4	Bouw & infra
Interieurbouwer	2	Hout en Meubel
Allround machinaal houtbewerker	3	Hout en Meubel
Mediadeveloper	4	AV, Multimedia en gaming
Opticiens	4	Gezondheidstechniek
Audiciens	4	Gezondheidstechniek
Schoenhersteller	2	Gezondheidstechniek
Carrosseriebouwer	2	Carrosserie
Autoschadetechnicus	3	Carrosserie
Verkoopadviseur	3	Mobiliteit
Serviceadviseur	3	Mobiliteit
Eerste Bedrijfsautotechnicus	3	Mobiliteit
Chemisch-fysisch analist	4	Laboratoria
Analist Klinische Chemie	4	Laboratoria
Analist Pathologie	4	Laboratoria
Operator C	4	Procestechniek
Allround Operationeel Technicus	4	Procestechniek
Operator B	3	Procestechniek
Chauffeur goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Logistiek medewerker	2	Transport en logistiek
Planner wegtransport	3	Transport en logistiek
Gastheer/gastvrouw	2,3	Horeca
Kok	2,3	Horeca
Medewerker fastservice	3	Horeca
Verkoopmedewerker versspeciaalzaak	2	Verssector
Productiemedewerker versdetailhandel	2	Verssector
Productiemedewerker versindustrie/voedingsoperator	2	Verssector

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

Tekorten aan leerplaatsen

Beroep	Niv.	Sector
Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen	4	Welzijn
Medewerker maatschappelijke zorg	3	Welzijn
Verpleegkundige	4	Zorg
Medewerker ICT	2	Economisch-administratief
Bedrijfsadministratief medewerker	2	Economisch-administratief
Medewerker sociale zekerheid	4	Economisch-administratief
Medewerker styling	4	Mode- & Interieurindustrie
Specialist mode/maatkleding	4	Mode- & Interieurindustrie
Commercieel medewerker fashion	4	Mode- & Interieurindustrie
Manager natuur en recreatie	4	Groene ruimte
Natuur en vormgeving	3,4	Bloemen en tuincentra
Medewerker dierverzorging	2	Dierverzorging
Schoonheidsspecialist	3,4	Schoonheidsspecialist
Kapper	2	Kapper
Timmerman	2,3	Bouw en infra
Allround timmerman	3	Bouw en infra
Metselaar	2	Bouw en infra
Meubelmaker (scheeps)interieurbouwer	2	Hout en Meubel
Montagemedewerker timmerindustrie	2	Hout en Meubel
Allround meubelmaker/(scheeps)interieurbouwer	3	Hout en Meubel
Game artist	4	AV, Multimedia en gaming
Medewerker DTP	2	Uitgeven, vormgeven en printmedia
Medewerker Podium- en Evenemententechniek	2	Uitgeven, vormgeven en printmedia
Stukadoor	2	Afbouw en onderhoud
Schilder	2	Afbouw en onderhoud
Gezel stukadoor, gezel schilder	3	Afbouw en onderhoud
Autoschadehersteller	2	Carrosserie
Autospuiter	2	Carrosserie
Motorfietstechnicus/ Scootertechnicus	2	Mobiliteit
Werkplaatsmanager	4	Mobiliteit
Autotechnicus	2	Mobiliteit
Microbiologisch Analist	4	Laboratoria
Chauffeur goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Logistiek medewerker	2	Transport en logistiek
Leisure & hospitality assistant	2	Recreatie
Manager verkoop reizen	4	Reizen
Zelfstandig werkend banketbakker	3	Bakkerij

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

Meldpunt Stagetekorten

www.stagetekorten.nl

Vervolg van pagina 9.

van banken met betrekking tot de hypotheekverstrekking, de verhuurderheffing voor woningcorporaties en de teruglopende bestedingsruimte bij burgers en bedrijven door lastenverzwaringen als gevolg van kabinetsmaatregelen zal op korte termijn niet leiden tot herstel van de bouwproductie. Het aantal faillissementen steeg in 2012 t.o.v. 2011 in de bouw met 35 procent en het aantal uitkeringen steeg in de bouw in 2012 met 70 procent, sinds het uitbreken van de crisis zijn 50.000 werknemers ontslagen in de bouw en infra. Als gevolg van de vergrijzing ontstaat er vervangingsvraag. De infra kent een meer gematigder ontwikkeling. Maar ook die wordt getroffen door overheidsbezuinigingen. Lichtpunten zijn het verlaagde btw-tarief van 6 procent op onderhoud voor woningen en de toezegging door enkele provincies uitgestelde infrawerken over te willen nemen.

Creatieve industrie

Het is voor gediplomeerde schoolverlaters nu niet gemakkelijk een baan te vinden in de branches/beroepen binnen de creatieve industrie. Met name de richtingen printmedia, mediavormgeving, AV-productie, podium- en evenemententechniek en artiest hebben last van de huidige economische situatie en overheidsbezuinigingen wat zich vertaalt in een lastige arbeidsmarkt.

Schilderen, Afbouw, Onderhoud en Reclame en Presentatie

Door de economische recessie neemt het aantal bedrijven in de sector schilderen en onderhoud af. Met name in de afbouw neemt het aantal bedrijfssluitingen toe als gevolg van de crisis. Gezien de vergrijzing in de sector zijn er de komende jaren veel vakbekwame schilders nodig. Het vergroten van de instroom in de schildersopleidingen is daarom belangrijk. Op moment is het nergens gemakkelijk om een baan te vinden. Traditioneel is het voor bbl'ers wel gemakkelijker om na de opleiding aan werk te komen omdat zij veelal bij het opleidingsbedrijf kunnen blijven werken. In de afbouw en onderhoud en schoonmaak volgen de meeste studenten een bbl-opleiding.

Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

Deze veelal kleinschalige specialistische opleidingen zijn van groot belang voor Nederland. Met name in de gezondheids-techniek is de vraag naar gekwalificeerde vakmensen groter dan het aanbod. Dit is bijvoorbeeld het geval bij schoenherstellers, opticiens en audiciens. De verwachting is dat de vraag naar gekwalificeerde vakmensen de komende jaren blijft stijgen door de vergrijzing en daarmee een verhoogde behoefte aan medische hulpmiddelen. In de meeste creatieftechnische- en ambachtelijke beroepen, waar veel zzp'ers werkzaam zijn, bestaat een kleine arbeidsmarkt voor gekwalificeerde vakmensen. Door de vergrijzing en ontgroening in deze beroepen zijn er kansen voor goed opgeleide creatieve vakmensen, met name voor (jonge) ondernemers.

Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

In de procestechniek is er voldoende tot ruim voldoende kans op werk, zeker voor gediplomeerden op niveau 3 en 4. De arbeidsmarkt voor basisoperators (niveau 1) is minder gunstig. Ook de arbeidsmarkt voor laboranten en analisten is nog steeds redelijk. Hoewel ook hier geldt dat er vooral vraag is naar gediplomeerden op niveau 4. Het werkaanbod voor fotografen loopt terug, zowel in de zakelijke als de consumentenmarkt. Dit geldt ook voor video- en rtv-bedrijven.

Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

Er is een tekort aan vakbekwaam personeel in de bediening. Daarnaast is er een grote behoefte aan personeel in de fastservice. Bijvoorbeeld bij pizzeria's, lunchrooms en snackbars. In beide gevallen heeft dit te maken met het imago van het beroep.

Transport, Logistiek en Scheepvaart

De marges staan onder druk, bedrijven moeten steeds meer en beter presteren voor minder en hebben ook niet altijd

zekerheid dat ze langere tijd voor een klant kunnen werken (steeds meer aanbestedingen). In de logistieke dienstverlening wordt al vooruit gekeken en is behoefte aan medewerkers op niveau 3 en 4. Kenmerkend voor deze groep medewerkers zijn de benodigde competenties om het logistieke proces aan te sturen. Voor haven en binnenvaart zit er groei in de bedrijvigheid van deze sectoren. Binnenvaart groeit licht door de stijging van het aantal inland terminals en milieuconvenanten die worden afgesloten. De haven maakt een groei door, heeft tekorten aan technisch personeel, overslag stijgt licht, al is daarvan een groot deel vloeibaar of massa. Er is behoefte aan goede havenlogistieke mensen.

Mobiliteit

De verkoopcijfers voor motorvoertuigen dalen en doordat bedrijven te maken hebben met het uitstellen van onderhoud en reparatie door bedrijven en particulieren, zijn er op korte termijn minder banen beschikbaar voor studenten in de motorvoertuigenbranche. Op de (midden) lange termijn zijn er nog steeds kansen op de arbeidsmarkt voor gemotiveerde, geschoolde vakmensen.

Carrosserie

Er is een structurele terugloop van het aantal gereden schade in Nederland, hierdoor hebben veel bedrijven minder werk. Vaak net genoeg om het huidige personeelsbestand 'aan het werk' te houden.

Verssectoren

In de voedingssectoren industrie en groothandel zien wij de vraag naar gekwalificeerd personeel, met name op niveau 2 toenemen. Er wordt veelal gestuurd op inzet van flexibele arbeidskrachten. Kansen op de arbeidsmarkt zijn er in de verssector voldoende vanwege een tekort aan personeel. De vergrijzing en opvolgingsproblemen in de versdetailhandel spelen hierbij een rol.

Bedrijfsleven en beroepsonderwijs vormen de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Samen werken ze aan thema's als kwalificatiestructuur, examens, beroepspraktijkvorming en opleidingsaanbod. Daarmee optimaliseert SBB de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Met als doel: voldoende en deskundige vakmensen.

Postbus 7259
2701 AG Zoetermeer
079 329 40 00
www.s-bb.nl

Uitgave
© SBB, Zoetermeer,
december 2013, jaargang 7

Redactie en vormgeving
SBB, Zoetermeer

Drukwerk
Bestenzet, Zoetermeer

Foto's
SBB, Zoetermeer

ISSN
1879-7911

Voor meer informatie

over stage- en leerbanenmarkt:
Tamara Schellings (SBB)
079 329 40 21

over de arbeidsmarkt:
Ruud Baarda (SBB)
079 329 40 32

